

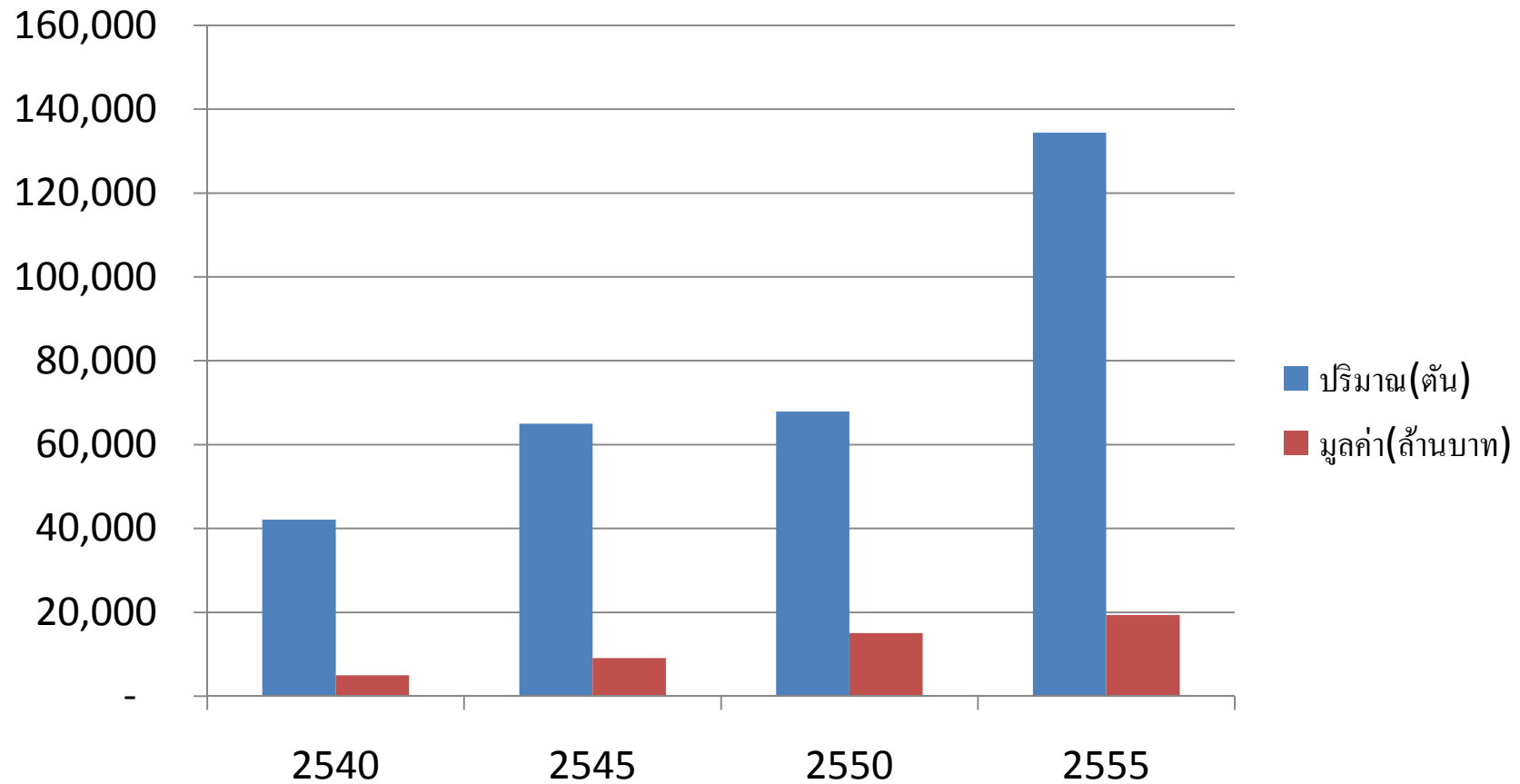
ผลของข้อมูลบนฉลากต่อการตัดสินใจ
เลือกสารกำจัดวัชพืชของเกษตรกรในจังหวัดสุพรรณบุรี
The Effect of Label Information on Supanburi Farmers'
Herbicide Decision

ศิริลักษณ์ แก้วกุลศรี และ สันติ แสงเลิศไสว

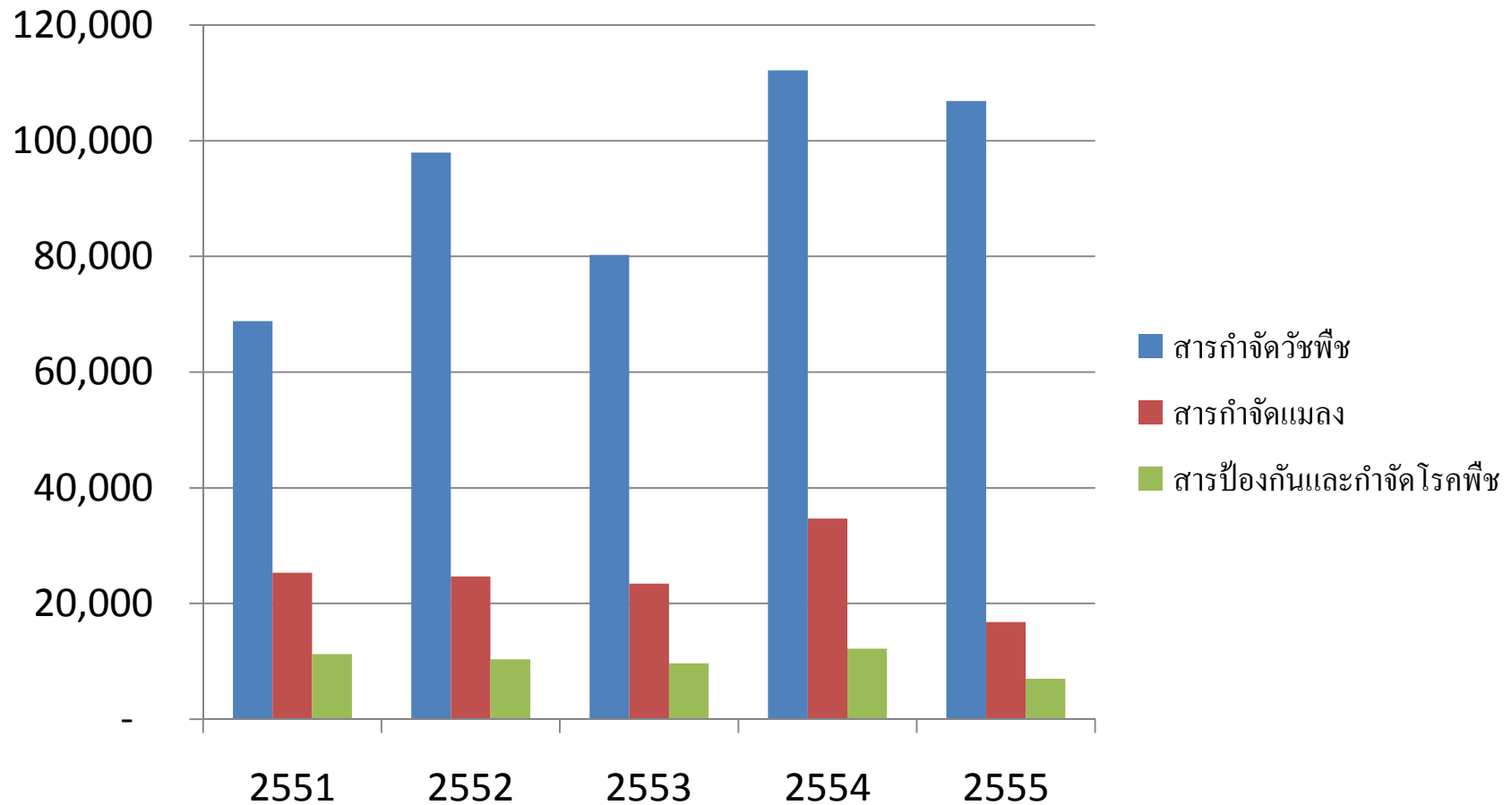
ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าสารเคมีในประเทศไทย

ที่มา : กรมวิชาการเกษตร

ปริมาณการนำเข้าสารเคมีทางการเกษตรในประเทศไทย

ที่มา : กรมวิชาการเกษตร , สำนักงานเศรษฐกิจแห่งชาติ

การใช้สารเคมีในประเทศไทย

- จากงานวิจัยพบว่า ภาคการเกษตรของไทยมีอัตราการใช้สารเคมีที่มากเกินไปจนความจำเป็น (Jungbluth, 1997 และ Praneetvatakul, 2002)
- เกษตรกรยังมีความความเข้าใจในการใช้สารเคมีไม่ถูกต้อง (นิรินธน์ ประเสริฐสังข์, 2555)
- ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น
- เกิดผลกระทบต่อภายนอก
  - สุขภาพของเกษตรกรและผู้บริโภค
  - ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม

พระราชบัญญัติวัตถุมีพิษ

- ผลิตามีขนาดใหญ่พอสมควร
- บนฉลากต้องมีเครื่องหมายและข้อความเป็นภาษาไทยให้รายละเอียด
  - ประเภท
  - รูปแบบและวิธีการใช้
  - คำเตือน
  - อาการเกิดพิษ
  - ระดับความเป็นอันตราย
- มีการระบุข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับสารเคมี

ประเด็นปัญหา

- การระบุข้อมูลเกี่ยวกับสารเคมี ถือเป็นแนวทางหนึ่งในการลดผลกระทบภายนอกจากการใช้สารเคมีที่ไม่ถูกต้อง (Hasing at al., 2010)
- แต่ปัญหาเกษตรกรใช้สารเคมีเกินความจำเป็นไม่มีแนวโน้มลดลง
- รูปแบบของฉลากยังไม่สามารถสื่อถึงเกษตรกรได้
- หรือไม่มีความเข้าใจในสัญลักษณ์ที่ระบุในฉลาก

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

- เพื่อวิเคราะห์รูปแบบของฉลากสารกำจัดศัตรูพืชที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อของเกษตรกร
- เพื่อวิเคราะห์ความเต็มใจที่จะจ่าย (Willingness to pay : WTP) ของเกษตรกรต่อข้อมูลบนฉลากของสารกำจัดศัตรูพืช

วิธีการศึกษา

- วิธีทดลองทางเลือกหรือแบบจำลองทางเลือก (Choice Experiment : CE or Choice Modeling : CM)
- ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของ
  - ทฤษฎีผู้บริโภคของ Lancaster (Lancaster, 1969)
  - ทฤษฎีความพึงพอใจอย่างสุ่ม (Random Utility Theory : RUT)

วิธีการศึกษา

- ภายใต้ทางเลือกที่มีอยู่ทั้งหมด (Choice set) ผู้บริโภคจะตัดสินใจบริโภคสินค้าในทางเลือกที่ให้รรถประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับสูงสุด (Maximized Expected Utility)
- จะมีการนำเสนอชุดทางเลือก (Choice set) ซึ่งประกอบด้วยหลายคุณลักษณะ (Attributes) โดยที่ในแต่ละคุณลักษณะจะมีคุณสมบัติแตกต่างกันไปเรียกว่า ระดับภายใต้คุณลักษณะ (Level) ไปเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกทางเลือกที่พึงพอใจมากที่สุด

วิธีการศึกษา

- สารกำจัดวัชพืชที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ glyphosate
- ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ได้มาจากการสัมภาษณ์เกษตรกรที่เคยใช้สารกำจัดวัชพืช ใน อ.ศรีประจันต์ จ.สุพรรณบุรี
  - สุ่มตัวอย่างจากครัวเรือนเกษตรกร 120 ราย
  - เกษตรกรแต่ละรายจะตอบคำถามเพียง 4 ชุดทางเลือก จาก 8 ชุดทางเลือก โดยเลือกทางเลือกที่พึงพอใจมากที่สุด 1 ทางเลือก

วิธีการศึกษา

- ตารางคุณลักษณะด้านต่างๆ และระดับของแต่ละคุณลักษณะของฉลากสารกำจัดวัชพืชที่ได้กำหนดในแบบสอบถามชุดทางเลือกต่างๆ

คุณลักษณะ	ระดับภายใต้คุณลักษณะ
ประสิทธิภาพในการคุมวัชพืช	1. 105 วัน
	2. 90 วัน (Status Quo)
	3. 75 วัน
ราคา	1. 400 บาท
	2. 500 บาท (Status Quo)
	3. 600 บาท
	4. 700 บาท

วิธีการศึกษา

- ตารางคุณลักษณะด้านต่างๆ และระดับของแต่ละคุณลักษณะของฉลาดสารกำจัดวัชพืชที่ได้กำหนดในแบบสอบถามชุดทางเลือกต่างๆ (ต่อ)

คุณลักษณะ	ระดับภายใต้คุณลักษณะ
รูปแบบของฉลาด	
สีต้น	1. สดใส (Status Quo) 2. ไม่สดใส, จืด
รูปวัชพืชที่ถูกกำจัด	1. มี (Status Quo) 2. ไม่มี
แถบสีแสดงระดับความเป็นพิษ	1. สีแดง – ความเป็นพิษร้ายแรง 2. สีเหลือง – ความเป็นพิษปานกลาง 3. สีน้ำเงิน – ความเป็นพิษน้อย (Status Quo)
รูปภาพแสดงความเป็นอันตราย (จากการได้รับพิษจากสารเคมี)	1. มีรูปภาพแสดงผลจากการได้รับพิษจากสารเคมี 2. ไม่มีรูปภาพ (Status Quo)

วิธีการศึกษา

- ตัวอย่างชุดทางเลือก

	ทางเลือกที่ 1	ทางเลือกที่ 2	ทางเลือกที่ 3
ประสิทธิภาพ	75	105	90
ฉลาก			
ราคา	400	700	500

วิธีการศึกษา

- ตัวอย่างชุดทางเลือก

	ทางเลือกที่ 1	ทางเลือกที่ 2	ทางเลือกที่ 3
ประสิทธิภาพ	105	105	90
นตลก			
ราคา	400	700	500

วิธีการศึกษา

- ตัวอย่างชุดทางเลือก

	ทางเลือกที่ 1	ทางเลือกที่ 2	ทางเลือกที่ 3
ประสิทธิภาพ	75	90	90
นิตาก			
ราคา	700	600	500

วิธีการศึกษา

- จากข้อมูลที่รวบรวมได้จะนำมาวิเคราะห์ฟังก์ชันอรรถประโยชน์ทางอ้อม (V_i) โดยมีรูปแบบสมการ ดังนี้

$$V_i = \beta_1 \text{eff}_i + \beta_2 \text{col}_i + \beta_3 \text{grs}_i + \beta_4 \text{tox}_r_i + \beta_5 \text{tox}_y_i + \beta_6 \text{pic}_i + \delta P_i$$

- โดยที่
  - eff คือ ประสิทธิภาพในการคุมวัชพืช (วัน)
  - col คือ ตัวแปรหุ่นแสดงถึงฉลากที่มีสีส้ม
  - grs คือ ตัวแปรหุ่นแสดงถึงฉลากที่มีรูปวัชพืชที่ถูกกำจัด
  - tox_r คือ ตัวแปรหุ่นแสดงถึงฉลากที่มีแถบสีแดง
  - tox_y คือ ตัวแปรหุ่นแสดงถึงฉลากที่มีแถบสีเหลือง
  - pic คือ ตัวแปรหุ่นแสดงถึงฉลากที่มีรูปภาพแสดงอันตราย
  - P คือ ราคา (บาท)

ผลการศึกษา

ตารางผลการวิเคราะห์ฟังก์ชันอรรถประโยชน์ทางอ้อม

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์	Standard Error	t-statistics	P-Value
ประสิทธิภาพ (eff)	0.022***	0.007	3.20	0.001
สีส้ม (col)	0.016	0.144	0.11	0.909
รูปวัชพืช (grs)	0.917***	0.165	5.55	< 0.001
แถบสีแดง (tox_r)	-0.462***	0.176	-2.63	0.009
แถบสีเหลือง (tox_y)	-0.131	0.193	-0.68	0.496
รูปภาพแสดงผลจากการรับพิษ	-0.835***	0.174	-4.79	< 0.001
ราคา (P)	-0.003***	0.001	-4.36	< 0.001
Log likelihood	-423.55			
Pseudo R-squared	0.1968			

หมายเหตุ : *** แสดงระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

ผลการศึกษา

ตารางแสดงค่าความเต็มใจจะจ่ายแต่ละคุณลักษณะ

คุณลักษณะ	ค่าความเต็มใจจะจ่าย
ประสิทธิภาพ	7 บาท ต่อระยะเวลาที่คุมวัชพืชได้เพิ่มขึ้น 1 วัน
รูปวัชพืช	297 บาท สำหรับสลากที่มีรูปวัชพืช
แถบสีแดง	-150 บาท สำหรับสลากที่มีสีแดง
รูปภาพแสดงอันตรายจากการรับพิษ	-270 บาท สำหรับสลากที่มีรูปภาพแสดงอันตรายจากการรับพิษ

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

- **สรุปผลการศึกษา**

- รูปภาพที่อยู่บนฉลากมีผลต่อการตัดสินใจซื้อของเกษตรกรสูงมาก
- การแสดงความเป็นอันตรายด้วยแถบสีและสัญลักษณ์ได้ผลน้อยกว่าการสื่อด้วยรูปภาพ

- **ข้อเสนอแนะ**

- พิจารณาแนวทางในการกำหนดรูปแบบของฉลาก
- สื่อด้วยรูปภาพมากขึ้น